

L
20

LANDBOUW-ECONOMISCH INSTITUUT
's-GRAVENHAGE

151

2285469

De belastingcommissie van de Stichting van den Landbouw verklaart het eens te zijn met de volgende zinsnede uit de memorie van toelichting op de wijziging van het Besluit op de Ondernemingsbelasting 1942:

"dat voor de uitzonderlijke positie van het landbouwbedrijf met betrekking tot de ondernemingsbelasting, die is ontstaan uit de overeenkomstige Duitse regeling (§ 2 van de Gewerbesteuer-gesetz van 1 December 1936) geen deugdelijke redenen zijn aan te voeren",
 en eveneens met het oordeel, dat het ontwerp van wet tot wijziging van het Besluit op de ondernemingsbelasting 1942 "een van de meest voor de hand liggende maatregelen is",
 zij verklaart dus nogmaals uitdrukkelijk, dat zij geen bezwaar heeft tegen het principiële standpunt, dat dit Besluit Ondernemingsbelasting óók van toepassing behoort te zijn op het landbouwbedrijf,
 maar meent U niettemin op de volgende praktische bezwaren te moeten wijzen, die respectievelijk voortvloeien uit het zakelijk karakter van de ondernemingsbelasting, uit de vaststelling van de datum van ingang, uit het feit, dat subsidiëring van het landbouwbedrijf in belangrijke mate plaats vindt ten laste van het landbouwcrisisfonds en uit de technische moeilijkheden van aan-gifte en heffing.

HET ZAKELIJK KARAKTER VAN DE ONDERNEMERSBELASTING.

Het zakelijk karakter van de ondernemingsbelasting brengt mede, dat de belasting als bedrijfskosten in mindering van de winst mag worden gebracht en tevens ingecalculleerd mag worden in de prijzen van de landbouwproducten.

Hieraan knopen zich nu de volgende gedachten vast:

- 1e. In de kostprijsberekening van de agrarische producten van het Landbouw- Economisch Instituut zal voor het eerst voor oogst 1947, de volledige ondernemingsbelasting worden ingecalculleerd. De kostprijsberekeningen voor de oogst 1946 hielden ten onrechte geen rekening met het verreweg grootste belastingbedrag dat uit hoofde van den eersten grondslag ondernemerswinst ingecalculleerd diende te worden. Wat betreft het in te rekenen belastingbedrag uit hoofde van den tweeden grondslag, bedrijfskapitaal, werd dit op onvoldoende wijze gedaan, doordat nagelaten werd het grondbedrag te vermenigvuldigen met het meest voorkomende vermenigvuldigingscijfer van 2,4. In de kostprijsberekeningen voor oogst 1946 komt dus slechts een fractie van wat in feite doorberekend diende te worden tot uiting.
- 2e. Wat nu betreft de mogelijkheid om de ondernemingsbelasting door te berekenen, dient er op gewezen te worden, dat de Richtlijnen en art. 3 van het Besluit No. 218/1940, handelend over het Incalculleeren van Belastingen, en uitgevaardigd door den gemachtigde voor de prijzen (St.crt. 24 Mei 1943 no. 99) niet gelden voor den landbouw, zooals ook uitdrukkelijk daarin is vastgesteld.

Men heeft hier n.l. dit principiële verschil, dat deze richtlijnen zijn vastgesteld voor het individueele bedrijf, dat zich ook met een individueel calculatie-schema tot de prijsbeheersching wendt, terwijl voor den landbouw geldt, dat zóóal een kostprijsberekening plaats vindt op grond van gegevens van

een groot aantal individueele bedrijven, de prijsvaststelling van de agrarische producten geschiedt ongeacht de resultaten van elk bedrijf apart.

3. Bij de prijsstelling van de agrarische producten kan men in het algemeen de tendenz vaststellen **om vast** te koppelen aan de kostprijsgegevens van het meest voordeelig werkende productieproces, om aldus de Nederlandsche Landbouw op een rationeele basis te krijgen. Ongeacht de individueele verschillen in bedrijfszuinigheid in de kleine landbouwbedrijven van 5 en 10 ha, geeft de beperkte omvang van de oppervlakte grond, die door een man bewerkt moet worden, een dusdanigen hoogen kostprijs van het eindproduct, dat het niet kan concurreren tegen het grootere bedrijf van boven de 10 ha. Men kan dus in het algemeen stellen, dat de prijsvaststelling van de landbouwproducten aan de grootere bedrijven een beperkte winst zal laten, die dan ook door ondernemersbelasting zal worden getroffen, en vervolgens doorberekend dient te worden in de kostprijzen van het volgende jaar.

In verband evenwel met het feit, dat aan den eersten grondslag van de ondernemingsbelasting een progressieve wijze van het berekenen van de belasting is verbonden hetgeen medebrengt dat bij een inkomen van f 1.000.-- geen ondernemingsbelasting en bij iedere volgende f 1.000.-- inkomen tot een bedrag van f 5.000.-- een toenemend bedrag aan ondernemingsbelasting moet worden betaald, zou het dus niet uitgesloten zijn, dat de prijsvaststellingen van agrarische producten (waarin met ondernemingsbelasting is rekening gehouden) voor de kleine ondernemers beteekent, dat ze geen of zeer weinig ondernemingsbelasting behoeven af te dragen, terwijl de groote bedrijven in verband met de progressie veel ondernemingsbelasting moeten betalen.

De mogelijkheid is niet uitgesloten, dat door de progressie, die bij de eerste grondslag moet worden betracht, de in den kostprijs ingecalculerde belasting meer bedraagt, dan de vermoedelijke opbrengst der heffing zal zijn.

Maar zelfs indien de opbrengst der heffing meer zal bedragen dan de in de prijzen der agrarische producten aan belasting is ingecalculerd zal de belasting ten gevolge hebben, dat ze een doorkruising vormt van het algemeene principe der prijsvaststelling van landbouwproducten, van het stimuleeren van de meest rationeele bedrijfsgrootte. Immers het kleine bedrijf krijgt wel ondernemingsbelasting als opbrengst in de prijzen der eindproducten, terwijl zij door het absoluut geringe inkomen van de eigenaar, geen belasting of weinig belasting behoeft af te dragen.

Het groote bedrijf krijgt daarentegen ook belasting in het eindproduct der heffing, maar dit is steeds minder dan wat moet afgedragen worden. De progressie der belasting heeft ten gevolge, dat de groote bedrijven een verlies op ondernemingsbelasting maken, doordat ze het hooge tarief betalen, terwijl de kleine ondernemers een winst op ondernemingsbelasting maken. Wat zij aan gemiddelde berekende ondernemingsbelasting in de opbrengst van het eindproduct ontvangen is meer dan wat zij moeten afdragen, door het lage tarief dat op hun totale inkomen wordt toegepast.

Het algemeene bezwaar tegen de zakelijke belasting met progressief tarief, namelijk dat de progressie het zakelijk-, het kosten-karakter van de belasting aantast, vindt men in sterke mate bij den landbouw in Nederland, doordat hier uniforme prijsvaststelling plaats vindt terwijl de bedrijven en de inkomens, ontleend aan die bedrijven, zoozeer in omvang verschillen. De winsten, die de kleine landbouwers maken op de ondernemersbelasting beteekenen een steun voor dit minder

boppy
- 3 -

rationeële bedrijfstype , hetgeen neerkomt op een tegenwerking van het uiterst moeilijk doorvoerbare streven tot rationeële bedrijfsvoering. Hoe gering ook deze tegenwerkende tendenz is, men mag haar niet veronachtzamen.

DATUM INGANG ONDERNEMINGSBELASTING.

De voor landbouwbedrijven tot nu toe verleende vrijstelling van ondernemingsbelasting wordt voorgesteld onverwijld en wel met ingang van het belastingjaar 1946 te doen eindigen. De ondernemingsbelasting 1946 wordt geheven naar de bedrijfswinst en het bedrijfskapitaal van het boekjaar, dat in 1945 eindigt. Dit zal slechts in weinige gevallen zijn het boekjaar, dat samenvalt met het kalenderjaar 1945, en in de overgrote meerderheid der gevallen het boekjaar, dat loopt over de periode Mei 1944 tot en met 30 April 1945 - daar in het algemeen de boekhoudingen in het landbouwbedrijf worden afgesloten per 29 April. De oogsten van de jaren 1944, 1945 en 1946 gedeeltelijk worden op deze wijze getroffen door de ondernemingsbelasting zonder dat deze ondernemingsbelasting is ingecalculleerd in den kostprijs en zonder dat bij de prijsbepaling van de productie daarmee rekening is gehouden. Inplaats van het karakter van zakelijke belasting zal zij over deze jaren het karakter van een extra inkomstenbelasting dragen voor den landbouwenden stand.

VERHOOGING VAN DEN LAST VAN HET LANDBOUWCRISSISFONDS.

In verband met het zakelijk karakter van de ondernemingsbelasting, beteekent de verhooging van de kostprijzen der agrarische producten, die het gevolg is van het incalculleeren van deze belasting, een verhooging van den last van het landbouwcrisisfonds. Slechts voor eenige secundaire producten als boekweit, havermout puddingpoeder etc. wordt de volledige kostprijs doorberekend aan den consument. De voornaamste producten als melk, vet, brood, vleesch etc. worden evenwel door middel van subsidiëering uit het landbouwcrisisfonds op het huidige lage prijspeil gehouden.

Verhooging van het prijspeil met de thans in te calculleeren kosten komt dus neer op bijna evenredige vergrooting van de lasten van het landbouwcrisisfonds.

TECHNISCHE MOEILIKHEDEN VAN AANGIFTE EN HEFFING.

De invoering van de ondernemingsbelasting beteekent dat een zeer groot aantal nieuwe belastingplichtigen zullen ontstaan. Groote boerengezinnen, die tot nu toe in verband met de kinder-af trek buiten de inkomstenbelasting vallen, zullen thans in verband met het geringe vrijgestelde bedrag van , 1000.-- onder deze belasting vallen. Voor de landbouwers beteekent de invoering van deze belasting een hoeveelheid werk, die in verband met de slechte boekhouding bij vele van deze bedrijfjes, niet onderschat dient te worden. Hierbij komt dat het aanleggen van de leggers en het opsporen van al deze nieuwe belastingplichtigen, gepaard gaande met het werk, verbonden aan het opleggen van den **eersten** slag, ook voor de Inspecties der belastingen onder den huidige toestand van overbelasting geen geringe taak zal zijn.

SAMENVATTING:

Op grond van de voorgaande practische bezwaren die verbonden zijn aan de invoering der ondernemingsbelasting voor de landbouwbedrijven:
te weten de onbillijke werking in verband met den datum van ingang,

de onzekerheid inzake het bedrag, dat in de kostprijzen der agrarische producten ingecalculleerd kan worden, in verband met de vraag in hoeverre de opbrengst van deze belasting wel overeenkomt met het in de kostprijzen doorbelaste bedrag, waarbij nog komt de overweging, dat deze belasting in belangrijke mate ten laste van het landbouwcrisisfonds komt te drukken, terwijl tenslotte de techniek van heffing en invordering zeer veel werkzaamheden voor inspecties der belastingplichtigen medebrengt, is het de vraag, of het geen overweging verdient, de invoering van deze belasting nog eenigen tijd uit te stellen.

De periode van uitstel zou men kunnen bepalen door deze te laten eindigen, wanneer het landbouwcrisisfonds niet meer in de mate als thans het geval is de Nederlandschen Landbouw subsidieert. Overwogen zou voorts kunnen worden het uitstel te beëindigen wanneer de onbillijke werking van extra inkomstenbelasting zou zijn beëindigd, dat is met het boekjaar waarin de oogst 1947 valt, of tenslotte uitstel te verleenen tot het tijdstip, dat de inspecties der belastingen niet meer overkropt zijn met werk.

Den Haag, Juli 1946.